

LED V ŽILÁCH

YRSA SIGURÐARDÓTTIR

Legenda o přízracích
ožívají, mrazivými
pustinami Grónska se plíží smrt

Čtvrtý případ reykjavické advokátky
Tóry Gudmundsdóttir

Yrsa Sigurðardóttir

LED
V ŽILÁCH

U NÁS UŽ VYŠLO:

Poslední rituál
Mrazivé světlo
Žhavý hrob

Yrsa Sigurðardóttir

LED
V ŽILÁCH

Přeložil

Eduard Světlík

V islandském originále poprvé vyšlo r. 2008 pod názvem
Audnin ve Verlag Veröld v Reykjavíku

© Yrsa Sigurðardóttir 2008

V německém jazyce vydal

© S. Fischer Verlag GmbH, Frankfurt am Main 2010

Translation © Eduard Světlík, 2011

All rights reserved

ISBN978-80-7359-903-4 (PDF)

Poděkování

Při vzniku téhle knihy mi pomáhala řada lidí. Můj zvláštní dík si zasluhuje Jenný Einarsdóttir z firmy Ístak, manželé Jóhann Kröyer a Arnbjörg Jóhannsdóttir stejně jako Arvid Thastum z Kulusuku.

Využívám této příležitosti rovněž k upozornění, že někteří mí příbuzní a přátelé, po kterých jsem pojmenovala své postavy, nemají s tímto příběhem ve skutečnosti nic společného.

Tuto knihu věnuji své sestře Laufey Ýr Sigurðardóttir.

Yrsa

Postavy příběhu

Tóra Gudmundsdóttir	– reykjavícká advokátka a matka samoživitelka
Matthias Reich	– Tóřin přítel z Německa, bývalý kriminální komisař
Hannes	– Tóřin exmanžel
Sóley a Gylfi	– Tóřiny děti
Sigga	– Gylfiho přítelkyně
Orri	– Tóřin malý vnuk
Bragi	– Tóřin kolega v advokátní kanceláři
Bela	– jejich sekretářka

Spolucestující do Grónska

Alvar	– záchranář
Eyjólfur	– počítačový specialista
Finnbogi	– lékař
Fridrikka	– geoložka

Pracovníci v táboře

Oddný Hildur	– geoložka
Bjarki	– vrtač
Halldór	– vrtač
Arnar	– inženýr

Obyvatelé Kaannequ

Igimaq	– grónský lovec
Sikki	– jeho přítel z mládí
Usinna	– Igimaqova dcera
Naruana	– Igimaqův syn
Oqqapia	– Naruanova družka

Poznámka překladatele: Islandská mužská jména, která mají v prvním pádě koncovku -ur, jako např. Eyjólfur, ji v dalších pádech ztrácejí. Oslovování křestními jmény i v úředním a společenském styku je na Islandu běžné.

Prolog

31. října 2007

Oddný Hildur vzhledla od monitoru, sundala si sluchátka a nastražila uši. Venku řádil vítr, pod jeho silnými nárazy dřevěná budova skřípala, jiné zvuky se však neozývaly. Bylo to zvláštní. Měla pocit, že není v domě sama. Oddný se protáhla v ramenou a pohlédla na hodinky. Do půlnoci zbývalo několik minut. Bylo takřka vyloučeno, aby sem někdo tak pozdě zavítal; většina kolegů už dávno spala. Musel to být klam. Kdo by se tu v tuhle hodinu potloukal? Oddný si povzdechla. Od chvíle, kdy po večeři přišla do kancelářské budovy, bez přestávky pracovala. Počasí se zkazilo. Krásné mrazivé ticho se změnilo v hlučnou bouři, která vířila čerstvým sněhem. Rozmary počasí ji v této krajině už dávno nepřekvapovaly, i když bylo těžké si na ně zvyknout. Bývalo by bylo lepší, kdyby se držela bezpečnostních předpisů a řekla ostatním, kam jde, ale nechtěla, aby ji někdo doprovázel. Arnar chtěl vlastně také ještě pracovat, ale naštěstí se neukázal. Oddný Hildur ráda pobývala jen sama se sebou a se svou prací, protože leccos mělo zpoždění a zůstávalo nevyřízeno. Pokud tu byli ostatní, nebyl tu žádný klid, a už vůbec ne večer, po dlouhém pracovním dni.

Náhle se jí vloudil nepříjemný pocit. Obvykle netrpěla bujnou fantazií; nic z toho, co se neopíralo o jednoznačná fakta, ji nezajímalo. Jako geoložce jí to vyhovovalo, ale v mezilidských vztazích to často bývalo na škodu. Oddný zívla a zlý pocit ze sebe setrásla.

Ještě než vypnula počítač, mrkla na MSN, jestli je její manžel Stebbi připojený, ale zjistila, že je pochopitelně dávno v posteli. V důsledku časového posunu byla u něj hluboká noc a ona věděla, že kvůli dopravní špičce musí velmi brzy vyrazit do Hafnarfjörduru, aby byl v osm hodin na svém pracovišti v Ártúnshöfði. Koupili si nový byt, což bylo jedním z důvodů, proč vzala tuhle stresující práci. Byla za ni placena mnohem lépe než za srovnatelné zaměstnání v Reykjavíku, a to především kvůli odloučení od rodiny. Ke koupi bytu se bohužel rozhodli teprve ve chvíli, když ceny nemovitostí explodovaly, a nyní zápasili se splácením hypotéky. Naštěstí nesáhli po žádné zahraniční půjčce tak jako mnozí Islandané, které nyní postihl pokles koruny. A právě tehdy Oddný Hildur zahlédla inzerát důlní firmy Bergtaekni nabízející práci na východním pobřeží Grónska, což ji zlákal. Její muž tím ovšem nadšen nebyl, neboť to znamenalo, že jeho žena bude vždycky čtyři týdny v jednom kuse pryč. Ona se však snažila vidět v tom i klady: dobrý plat a mezi turnusy dva týdny volna. Nakonec se dohodli, že to na jeden až dva roky zkusí. A budou moci realizovat rodinné plány, které museli z finančních důvodů odložit. Do té doby musejí ovšem přetrpět její pobyt v táboře na bohem zapomenutém místě.

Několikrát už se stalo, že Stebbi nemohl v noci spát a zůstal celou noc online, ale tentokrát hlásil monitor něco jiného. Zcela zřetelně cítila v zádech něčí pohled. Věděla sice, že to není možné, ale přesto musela sebrat všechnu odvahu, aby se neohlédla. Do konce turnusu jí zbývaly už jen dva dny, je prostě vyčerpaná. Ke všemu meteorologové předvíдали mizerné počasí, a tak se bála,

že bude muset letět za bouře, nebo dokonce zůstat v táboře. Kromě toho měla na sebe zlost, že se naposledy s mužem pohádala a byla nepříjemná.

Oddný Hildur ztuhla.

Je někdo za oknem? Buď trpí halucinacemi, nebo ji někdo opravdu pozoruje. Zvenčí na ni musí být dobře vidět, protože sedí v osvětlené kanceláři. Docela pomalu se na židli otočila, zkoumavě hleděla do černé noci, ale viděla pouze svůj odraz v okenní tabuli. Její tvář působila nezvykle mladě, vytřeštěné a ustrašené oči jí dodávaly dětský, bezbranný výraz, s jakým se u sebe už dlouho nesešla. Proč se vlastně tak vyděsila? V budově kancelářů je jistě sama; kdyby sem měl cestu Arnar, určitě by se u ní stavil. Venku nikdo není. Kolegové by se v takovém nečasu nepotloukali venku, aby ji mohli pozorovat. A vesničané? Může tam být nějaký domorodec? Vynadala sama sobě za to, že nezamkla venkovní dveře. Nesmysl! Nikdo se nebude proti tak silnému větru prodírat od vsi k táboru; jediní, koho by to mohlo napadnout, jsou opilci, ale Oddný věděla, že ti už jsou dávno v limbu. Ačkoli místní lidem od Bergtaekni moc nedůvěřovali, Oddný si byla jistá, že jejich averze nejde tak daleko, aby jí něco udělali.

Přesto ji, navzdory všem rozumným důvodům, pocit ohrožení neopouštěl. Oddný poodjela s pojízdnou židlí ke stěně a zhasla, ale z okna se vyhlédnout neodvážila. Potom konečně překonala strach a podívala se ven.

Kolem domu se proháněl vítr, ale pomalu slábl. Oddný zatajila dech nad tím, co spatřila. Na parkovišti seděl obrovský, chundelatý grónský pes. Jeho uši sebou cukaly ve větru, ale všechno ostatní na něm bylo jako bez života. Jejich zraky se setkaly, pes na ni nepohnutě zíral. Oddný málem nedokázala odvrátit pohled, jako by byla hypnotizovaná. Srdce jí bušilo až v krku. Jeden z prvních pokynů, které dostala, zněl, že se k tažným psům nemá přibližovat, hladit je nebo krmit. Jsou to pracovní

zvířata z psího spřežení, která se k lidem chovají zcela jinak než domácí psi. Oddný Hildur to nepřímo zažila už brzy po nástupu do zdejšího zaměstnání, když se jí naskytla příležitost letět z Grónska do Reykjavíku sanitárním letadlem. Bylo to poprvé a naposledy. Převáželi dívku, která se připlétla mezi psy zapřažené do saní a ti ji pokousali v obličejí. Její pláč celou cestu přehlušoval hluk motoru a zněl jí dosud v uších stejně jako hlas zoufalé matky, která se pokoušela dcerku utiшит. Oddný se stáhl žaludek při vzpomínce na to, jak to děvčátko vypadalo, když je později při výletu do vsi spatřila, jak si u cesty hraje s panenkou. Ten pes tady venku byl možná jedním z těch, kteří ji napadli a nebyli tehdy utraceni. Oddný přemýšlela, nemá-li odložit svou hrdost a zavolat Gíslího. Ručil za bezpečnost v jejich areálu, byl zodpovědný a neuvěřitelně obětavý a určitě by ji bez váhání dovedl k jejímu bytu. Jenže neměla chuť vystavit se posměškům svých kolegů za to, že někoho po půlnoci vytáhla z postele jen proto, aby ji kousek doprovodil. Už tak tu nebyla příliš oblíbená. Ne, musí si poradit sama.

Poučili ji, že psi nikoho nenapadnou, nejsou nebezpeční, pokud je člověk nechá na pokoji. Oddný by mohla ten kousek cesty přeběhnout a zmizet ve tmě. Když si pospíší, bude za chvíli ve svém pokoji a v posteli. Vypnula počítač a chystala se vyjít. Dřív než vyšla na chodbu, vyhlédla ještě jednou z okna a viděla, že pes na ni dosud civí. Potom náhle sklonil hlavu, jako by se podivil, že vstala. Nyní už věděl, že chce vyjít ven. Určitě na ni bude čekat přede dveřmi. Jenže tak lstivý přece jen nebyl a zůstal sedět. Oddný právě chtěla stáhnout žaluzie, když to zvíře zavylo tak, že sebou trhla a šňůra od rolety jí vyklouzla z ruky. Slyšela vzdálený štěkot, ale víc ji znepokojil psův náhlý pohyb. Nechala žaluzii vytaženou a spěchala do chodby. Při cestě k východu zhasla světlo v Arnarově kanceláři; v ostatních místnostech byla tma.

V zádveřích vklouzla do péřové bundy, která byla v tom-

hle pekelném počasí nedocenitelná. Při vzpomínce na znetvořený obličej té holčičky sundala z věšáku šálu a pevně si ji omotala kolem hlavy tak, že si nechala otvor jenom pro oči. Pak si natáhla rukavice a vyhledala nejteplejší kožešinové boty. Ty její byly dosud mokré, protože je opět zapomněla otočit, aby proschly. Zatímco pracovala, sníh na nich roztál, takže byly vlhké a studené. Totéž platilo o čepici, která ke všemu spadla na mokrou podlahu. Proto sáhla po jedné z kožešinových čepic na věšáku. Přijde-li ráno do práce brzy, nikdo nebude chybějící věci postrádat. Zastrčila nohavice do vysokých bot a ztěžka se narovнала. Byla zabalená tak, že se mohla sotva hýbat. Nebude snadné prodírat se vichrem. Zhluboka se nadechla a otevřela venkovní dveře. Náhle ji napadlo, že ji ten pes možná chtěl varovat. Že by se neměla bát jeho, ale něčeho docela jiného.

Za všechno zřejmě mohla videonahrávka, ze které se snažila něco vyčíst, ale moc moudrá z toho nebyla. Krátce před večeří kolovala mezi kolegy a ukazovala oba vrtače, Bjarkiho a Halldóra, při různých skopičinách v kuřárně. Oddný nevěděla, kdo to natočil, ale nejspíš tam kameru nainstalovali sami. Jejich blbnutí ji ovšem zajímalo daleko méně než to, co se za oběma „herci“ mihlo za oknem. Na jejich kousky Oddný nebyla zvědavá, takže odkaz, který jí došel e-mailem, podruhé neotevřela a nemohla se kolegů zeptat, co to mohlo být. Byl to jeden z úmyslných gagů těch dvou komediantů? Po večeři se pokoušela zastavit záznam na inkriminovaném místě, aby si ten moment lépe prohlédla, ale spád děje byl příliš rychlý.

Vypadalo to jako nějaký člověk s maskou či jinou podivnou pokrývkou hlavy, a poté co zmizel, zůstala na okenní tabuli červená šmouha. Ať to byl kdokoli, něčím červeným, co držel v ruce, na ni něco načmáral. Ale co? Rychlý pohyb a temně rudé, nepravidelné pruhy tvořily záhadné pozadí pro žerty obou vrtačů. Ráno jí to možná

bude připadat docela nevinné, ale v tuto chvíli Oddný toužila po nějakém vysvětlení. Z nevysvětlitelných důvodů se nedokázala přimět zajít do kuřárny a to rudé něco si prohlédnout. Obávala se, že by to mohla být krev.

Mezi dveřmi se Oddný Hildur zhluboka nadechla a zastrčila ruce do hlubokých kapes větrovky. Psa nikde neviděla. Nakonec přece jen vyšla do sněhové vánice.

Kapitola první

18. března 2008

Tóra Gudmundsdóttir odložila stranou seznam právních konzultací za minulý měsíc. Všechno možné, jenom ne inspirativní četba. Bragi, spolumajitel advokátní kanceláře, oba právní čekatelé i ona měli hodně případů, ale většinou byly bezvýznamné a rychle vyřízené. Mandantům to sice bylo milé, ovšem jim to moc nevyneslo. I když peníze nejsou nakonec všechno. Nejzajímavější kauzy byly profesně a časově náročné. Tóra si tiše povzddechla. Hlasitě si vzdychat netroufla z obavy, že by ji některý z právních čekatelů mohl slyšet. Kdyby zjistili, že si Tóra dělá o firmu starosti, mohli by uvažovat o změně místa, a to nesměla v žádném případě připustit. Jen ve dvou s Bragim by provoz kanceláře nikdy nezvládli, natožpak funkci sekretářky. A přestože bylo jen těžko představitelné, že by někdo mohl tuto práci dělat ještě hůř než Bela, Tóra se hrozila toho, že by ji musela zastoupit, a také Bragi by udělal cokoli, jen aby se vyhnul službě u telefonu. Proto se museli se stávající personální situací smířit – s právními čekateli, kteří se zajímali víc o YouTube než o rozsudky nejvyššího soudu, a se sekretářkou Belou, která rovněž surfovala po internetu déle, než se sluší.

Tóra znovu nahlédla do seznamu mandantů a případů: rozvody, insolvence, různé finanční věci. Potom několik dědických záležitostí, žalob o popření otcovství a řádka právních drobností. Tóra zatoužila po nových trestných činech. Ty byly mnohem náročnější než oblast, na niž se Bragi specializoval – rozvody. Protože si ale v tomto oboru udělal dobré jméno, obracelo se na jejich kancelář stále více lidí, když se jejich manželství hroutilo.

Tyto případy byly ovšem leckdy značně skurilní. Tóra měla například jednoho mandanta jménem Trausti, který si chtěl během rozvodu nechat změnit příjmení Traustason, protože ho žena opustila kvůli muži, který se jmenoval jako on. V podstatě to mělo být proveditelné. Věc však zkomplikoval fakt, že mandant se s tím nechtěl spokojit a chtěl změnit i příjmení společných dětí. Šlo mu o to, aby bylo zcela jasné, že otcem dětí je on, a nikoli nový muž v životě jeho ženy. Legislativa upravující osobní jména sice za určitých okolností umožňovala změnit příjmení dětí, ale takovýto případ zákonodárce nepředvídal. Proto nebylo jasné, jak to nakonec dopadne. Tóra považovala za nepravděpodobné, že Trausti, který se nechce jmenovat Trausti, se svou žádostí uspěje, zvláště když jeho žena s tím absolutně nesouhlasí. Poté, co mu Tóra předložila svoje námitky, muž byl ještě neústupnější, a tak se Tóra dala nakonec přemluvit a napsala dopis ministru spravedlnosti. Když ten groteskní dopis podepisovala, byla by si nejraději také změnila jméno. A ani za měsíc ode dne, kdy dopis odeslala, ještě neměla odpověď. Možná úředníci přemítali, zda nejde o nějaký žert.

Ani při Tóřině vlastním rozvodu se ona a její exmanžel Hannes svého času neukázali z té nejlepší stránky. Chyběla jim ovšem fantazie hrdlit se o něco jiného než o světské statky, jako byl televizor s plochou obrazovkou a DVD přehrávač. O změnách jména nikdy neuvažova-

li. U Traustiho/Traustasona se ale hezky projevil rozdíl mezi Tórou a Bragim, který takové případy miloval. Byl už třicet let ženatý s jednou ženou. Zatímco Tóra měla rozvod za sebou už tak dlouho, že jí mezitím došlo, jak nesnesitelná musela být; využívala každé příležitosti k tomu, aby si stěžovala na Hannesovo nemožné chování. Přirozeně k němu byla nespravedlivá – a on k ní. Přesto však bylo nejrozumnější se rozvést – v tom názoru se nikdy nerozcházeli.

Od té doby se karta obrátila. Tóra navázala trvalý vztah s Matthiasem Reichem z Německa, který přijal místo vedoucího bezpečnostního oddělení v bance Kaupthing. Dosud však spolu nebydleli. On by se tomu nebránil, a tak to záviselo na ní. Tóra se v tu dobu musela pořádně otáčet: obě její děti, Sóley a Gylfi, potřebovaly její plnou pozornost, a pak tu byl ještě její dvouletý vnuk Orri. Tóřiny babičkovské povinnosti ovšem byly podstatně větší, než bývá zvykem. Její syn byl sám téměř ještě dítě, když se svou mladičkou přítelkyní Siggou lehkomyšlně prováděl biologické experimenty. Orri toho dosud moc nenamluvil a Tóre pořád říkal máma. Kdo ji neznal, musel se dost divit, neboť to vypadalo, že lehkomyšlně nechává svoje starší děti pečovat o to nejmladší a moc se nevzrušuje, když Orri pláče nebo volá mámu. A přitom to bylo jen proto, že se stala příliš brzy babičkou.

Nedalo se říci, že by nechtěla s Matthiasem žít. Považovala ale prostě za pohodlnější tu a tam vklouznout do jiného života, do života, jenž byl čistý a spořádaný, bez špinavých plenek, bez chystání svačinek, které musely být vydatné, a bez hromad prádla před pračkou. V tomto paralelním životě mohla Tóra zajít na oběd do restaurace, na kávu do kavárny a dělat prostě to, nač měla chuť. Tenhle život se točil výlučně kolem ní a Matthiase, dvou dospělých lidí, kteří nechtěli o víkendu vstávat za časného rána a dívat se na kreslené filmy. Tóra si tohoto života užívala jen každý druhý víkend, když se celá její